

leeft in walnoten (Tessin, Zuid Frankrijk), doch verpopt zich nooit daarin. Het uit den arve-kegel gekweekte voorwerp behoort niet tot deze variëteit, die veel lichter van kleur is met afwijkenden vleugelvorm.

Ullerberg. Leuvenum. P. TUTEIN NOLTHENIUS.

Formica pressilabris Nyl. in Nederland.

Eenigen tijd geleden ontving ik van Dr. A. RECLAIRE een zending *Formiciden* ter determineering.

Tot mijn genoegen trof ik hierin 4 ♀♀ van *Formica pressilabris* Nyl. aan, door den heer RECLAIRE te Hilversum verzameld op 2 Juli 1925. Op mijn verzoek om nadere gegevens, ontving ik bericht, dat deze mieren op een avond met het sleepnet gevangen waren; de vangplaats was nauwkeurig bekend.

Met den heer RECLAIRE bezocht ik de vindplaats, een smal paadje langs bouwland, doch het mocht ons niet gelukken, het nest te vinden; dit voorjaar hopen wij het onderzoek voort te zetten.

In de Ent. Berichten No. 111 (Jan. 1920) schrijft Dr. MAC GILLAVRY over het in ons land aantreffen van *F. exsecta* Nyl., en uit hij de veronderstelling, dat *F. pressilabris* Nyl. bij goed zoeken ook in ons land gevonden zou kunnen worden, hetgeen dus nu gelukt is.

Amsterdam, Maart 1926. P. VAN DER WIEL.

Hemaris fuciformis L. en scabiosae Z.

Indien een onzer verzamelaars de gelukkige vanger is van eene dezer beide *Hemaris*-soorten, en hij de soort tracht te determineeren, hetzij volgens SNELLEN, hetzij volgens TER HAAR, en hem dit gelukt, waarna hij het exemplaar plaatsens wil in zijne verzameling onder een der namen, aangegeven in de Naamlijst der Ned. Macr. van Dr. J. TH. OUDEMANS en J. A. SNIJDER, dan zal hij, òf bemerken, dat er iets niet klopt, òf het ex. onder een verkeerden naam plaatsens.

De fout is n.l. deze, dat zoowel SNELLEN als TER HAAR den naam *fuciformis* L. aan de verkeerde soort geven, en den minder geschikten naam *bombyliiformis* O. aan de andere.

De aangenomen namen zijn, zooals STAUDINGER's Cat. 1901 ze aangeeft (daargelaten of beide houdbaar zijn, of niet, hetgeen straks blijken zal):

1. **H. fuciformis L.** (*bombyliformis O.*) TER HAAR p. 51, SNELLEN p. 91. Voorvleugels met breeden, achtervleugels met smalleren amarantrooden achterrandsband, middencel der voorvleugels door eene rij schubben gedeeld, lijf met breeden bruinrooden band, kortweg: de gewone soort.

2. **H. scabiosae Z.** (*bombyliformis Esp., fuciformis O.*) TER HAAR p. 52. SNELLEN p. 90. Voorvleugels met smallen bruingrijzen, achtervleugels zonder donkerder achterrandsband, middencel der voorvleugels niet door eene rij schubben gedeeld, lijf met zwarten band, oranje afgezet, kortweg: de zeldzame soort.

De benaming is goed aangegeven in „Onze Vlinders” door Dr. P. M. KEER.

Toen SNELLEN in 1867 zijn werk (*Macrolepidoptera*) uitgaf, was hij natuurlijk nog niet bekend met STAUDINGER's Cat. 1901, waarin juist de fouten van den vorigen Catalogus, betreffende deze 2 soorten, verbeterd werden. Vermoedelijk is SNELLEN toen in de war geraakt door de omstandigheid, dat OCHSENHEIMER in 1808 in zijn „Schmetterlinge von Europa” deel II beide soorten zeer duidelijk en goed uit elkaar houdt en, onder juiste aanhaling van diverse citaten en benamingen, behandelt, doch beider namen niettemin, in strijd met die aanhalingen, eenvoudig verwisselt. TER HAAR gaat dan weer volgens SNELLEN te werk, vandaar dat die fouten weer in zijn werk overgenomen worden.

SNELLEN noemt dus de zeldzame soort *fuciformis L.* Dit is in elk geval verkeerd, want lang voor 1808 (n.l. reeds c.a. 1795) was deze soort reeds door ESPER en PANZER uitstekend afgebeeld onder den naam *bombyliformis*. Opvallend is thans, waarom STAUDINGER dezen naam niet aanhoudt volgens recht van prioriteit, in plaats van den naam *scabiosae Z.* aan te nemen van 1869. (Zie hierover Stettiner Entom. Zeitung 1869 p. 387 en 388), waar ZELLER, bij de behandeling van WALLENGREN's werk: „Skandinaviens Heterocer-Fjärilar”, de bedoelde soort, door PANZER afgebeeld onder den naam *bombyliformis Fabr.*, op eenmaal

voorstelt om te doopen tot *scabiosae*. Als motief geeft ZELLER aan, dat beide namen, *fuciformis* en *bombyliformis*, voor beide soorten even toepasselijk als ongeschikt voor het geheugen zijn en stelt derhalve voor, beide te vervangen door b.v. *lonicerae* of *caprifolii* voor de gewone soort, en *scabiosae* of *knautiae* voor de zeldzame soort, en, zooals hij opmerkt, is het niet met zekerheid uit te maken, welke soort LINNAEUS in zijn werk beschreven heeft onder den naam *fuciformis*, en of OCHSENHEIMER dan wel zijne tegenstanders gelijk hebben, en dat het waarschijnlijk is, dat LINNAEUS eene tweede soort niet gekend heeft.

Betreffende deze naamsverwisseling door OCHSENHEIMER schrijft J. W. MEIGEN in zijne „Systematische Beschreibung der Europäischen Schmetterlinge 1830” op p. 125–127 van deel II het volgende over *fuciformis* L.: „OCHSENHEIMER hat die Namen dieser und der vorigen Art” (n.l. de zeldzame soort) „verwechselt. Allein aus der Linneischen Beschreibung lässt sich nichts gewisses bestimmen, und er hat höchst-wahrscheinlich doch den gegenwärtigen Falter als den gewöhnlichern vor sich gehabt”.

Persoonlijk kon OCHSENHEIMER niet in verweer komen tegen deze aanhaling, daar hij reeds in 1822 kwam te overlijden, doch zoo de juistheid van die stelling toenmaals betwijfeld werd, zoude zij toch weêrsproken zijn geweest door TREITSCHKE, die in 1825 OCHSENHEIMERS werk begon te voltooien en dit beëindigde in 1835. Evenwel deed TREITSCHKE later nog eene poging, om deze naamsverwisseling te herroepen, in zijn vervolgwerk in 1834, Suppl. X. 1. p. 124.

Met het oog op het voorgaande dient m.i. dan ook de naam *scabiosae* Z. vervangen te worden door *bombyliformis* Esp.

Ten slotte wil ik nog hieraan toevoegen, dat HÜBNER reeds in het einde der 18e eeuw in zijne „Beiträge” enz., zoowel als BARRETT (Lepid. of the Brit. Isl.) in 1895, voortreffelijke afbeeldingen van deze beide *Hemaris*-soorten hebben geleverd, ook al wêêr onder de resp. namen: *fuciformis* L. en *bombyliformis* Esp.

Overveen.

G. A. BENTINCK